

Erik çeşidi “Pagane” – Bulgaristan'da meyve bitkileri ıslahında bir başarı

Автор(и): доц. д-р Мариета Нешева, Институт по овощарство Пловдив, Селскостопанска академия ; главен експерт Даниела Ангелова, Институт по овощарство – Пловдив, Селскостопанска академия; главен експерт Лейда Тодорова, Институт по овощарство – Пловдив, Селскостопанска академия

Дата: 04.11.2024 *Брой:* 11/2024

Özet

„Pagane“ erik çeşidi, Bulgaristan'daki meyve yetiştiriciliği ıslahında bir başarıdır ve Tarım Akademisi'ne bağlı Plovdiv Meyvecilik Enstitüsü'nde yürütülen uzun vadeli bilimsel çalışmaların sonucudur. 2019 yılında Çeşit Testleri, Saha Denetimi ve Tohum Kontrolü İcra Ajansı (IASAS) tarafından resmi olarak tescil edilen bu çeşit, olağanüstü tat niteliklerine sahip, iri ve çekici meyveleri ile öne çıkmaktadır. „Pagane“, ülkedeki erik bahçelerinde yetiştirilen çeşit yelpazesini çeşitlendirmek için uygundur.

Çeşidin Tanımı

2023 yılında, Avrupa eriği Bulgaristan'daki meyve üretiminde 57.737 tona (Agroistatistik, 2024) ulaşan verimiyle lider konumdadır. Bu ürün oldukça adaptiftir ve çeşitli bölgelerde başarılı bir şekilde gelişir (Butac, 2020).

„Stanley“ çeşidi, hem Bulgaristan'da hem de dünya genelinde yetiştirilen başlıca erik çeşididir (Agroistatistik, 2019). Farklı iklim koşullarına iyi adaptasyonu, yüksek verimi ve taze tüketim ile kurutma, konserve ve brendi üretimi gibi çeşitli işleme türlerine uygun ürün vermesi nedeniyle tercih edilmektedir.

Bulgar çeşidi „Pagane“, Tarım Akademisi'ne bağlı Plovdiv Meyvecilik Enstitüsü'nde geliştirilen, yeşil erikler grubundan yeni ve umut verici bir çeşittir. İyi bilinen „Altanova Greengage“ çeşidinin açık tozlanmasıyla elde edilmiş ve yeni özellikler kazandırmak için çekirdekleri X-ışınları ile ışınlanmıştır. Islah çalışmaları, Prof. Dr. Valentina Bozhkova, Doç. Dr. Pencho Iliev ve Başuzman Leyda Todorova'dan oluşan bir uzman ekibi tarafından yürütülmüştür.

Ağaç kuvvetli gelişir, yayvan ve seyrek bir taç yapısına sahiptir; ana meyve dalları Mayıs buketlerinden oluşur. Plovdiv bölgesi koşullarında „Pagane“nin çiçeklenmesi orta-erkenci olup, ilgili yılın iklim koşullarına bağlı olarak standart çeşit „Stanley“ ile aynı zamana denk gelir veya 1–2 gün önce başlar. Çeşit kısmen kendine verimlidir, ancak güvenilir yüksek verim sağlamak için „Stanley“ ve „Čačanska Lepotica“ çeşitleri gibi uygun bir tozlayıcı ile yetiştirilmesi gerekmektedir.

„Pagane“nin meyveleri sadece çekici görünümleriyle değil, aynı zamanda mükemmel tat nitelikleriyle de etkileyicidir. Şekli ters yumurta biçimindedir, karakteristik asimetrik yarıklara ve derin bir suture sahiptir. Genetik kaynakların incelenmesine yönelik tanımlayıcılarda belirlenen uluslararası standartlara göre, meyveler çok iri olarak kategorize edilir. Ağaçların meyve yüküne bağlı olarak meyve ağırlığı yaklaşık 60 ila 80 g arasında değişir. 2024 yılında ortalama ağırlıkları 70 g olmuştur. Meyvelerin kabuğu açık mor renkte olup yoğun bir

mumsu tabaka ile kaplıdır. Meyve eti sarı-yeşilden altın rengine kadar değişir ve bu, yüksek şeker ve çözünür kuru madde içeriği (%20 °Briks) ile birleşerek tüketiciler tarafından oldukça beğenilen dengeli ve tatlı bir tat oluşturur. Çekirdekleri küçüktür ve meyve ağırlığının sadece %3,11'ini oluşturur. Ayrıca kolayca ayrılırlar, bu da hem taze tüketime hem de işlenmeye yönelik meyveler için önemli bir özelliktir. Meyveler özellikle taze tüketim için uygundur, ancak yüksek kaliteli bir ürün sağlayarak komposto, reçel ve alkollü içecek hazırlamak için de kullanılabilir. Çeşidin meyve vermesi düzenli ve boldur. 2024 yılında, serbest gelişen taç şeklinde terbiye edilmiş 11 yaşındaki ağaçlardan ağaç başına ortalama 60 kg verim kaydedilmiştir. „Pagane“nin en önemli tarımsal göstergelerinden biri, viral „şarka“ (erik çiçeği) hastalığına karşı toleransıdır. „Pagane“nin yapraklarında gözlemlenen semptomlar, standart çeşit „Stanley“ye kıyasla daha az belirgindir. Meyvelerde, kalitelerinin bozulmasına ve verim kaybına yol açacak herhangi bir semptom görülmez.

„Pagane“, Uluslararası Tarım Fuarı „AGRA 2022“deki Yenilik Yarışması'nın „Çeşitli tohumlar ve fidanlık materyali“ bölümünde 1. ödülü kazanmıştır. Garantili çeşit özgünlüğüne sahip fidanlık materyali, [Plovdiv Meyvecilik Enstitüsü'nden](#) satın alınabilir.

Kaynaklar:

1. Agroistatistik, Bulgaristan'da Meyve Üretimi – 2023 Hasadı, (2024), Tarım ve Gıda Bakanlığı;
2. Agroistatistik, Bulgaristan'da Meyve Türlerinin Yapısı, (2019), Tarım ve Gıda Bakanlığı;
3. Butac, M. (2020). Plum breeding (s. 1). IntechOpen: Londra, İngiltere.